

## Odešel architekt obnovy našich vztahů s Izraelem

Za Milošem Pojarem

V pondělí dne 23. ledna 2012 náhle v Praze zemřel ve věku 71 let český diplomat, spisovatel a historik Miloš Pojar. Již při prvním ohlédnutí v takové smutné chvíli bývá zvykem klást si otázku, jaký byl hlavní význam člověka, který odešel. Jestliže je měřítkem ceny osobnosti v její pozemské pouti to, kolik lidí na ni bude vzpomínat v dobrém, pak lze již nyní s jistotou říci, že jsme ztratili opravdu velkého muže.

I když rozpětí jeho činnosti bylo značné, bude asi nejčastěji připomínán jako první československý a později český velvyslanec v Izraeli po roce 1989. Ti, kteří jej znali blíže, si dobře vzpomínají na to, co se tehdy odehrálo, jak málo času mohl přemýšlet nad tou důležitou volbou. Miloš Pojar dostal nabídku tehdejšího ministra zahraničí Jiřího Dienstbiera, aby nastoupil do zahraniční služby a obnovil diplomatické vztahy mezi Československem a Státem Izrael. Na rozhodnutí, zda přijme tuto výzvu, měl jen 24 hodin. Nezaváhal a tak se stal důležitým spolutvůrcem novodobých vztahů mezi námi a Izraelem, které jsou nyní jedním z jasně rozpoznatelných a principiálních rysů české zahraniční politiky.

Miloš Pojar se narodil 8. dubna 1940 v Praze, vystudoval orientalistiku a filosofii na Univerzitě Karlově (1962–1968) a poté angličtinu na Columbia University (1968–1970). Na Karlově univerzitě poté v roce 1970 získal doktorát. Od roku 1966 až do roku 1990 působil v nakladatelství Academia, kde působil jako redaktor pro filozofii. Po „sametové revoluci“ v roce 1989 přijal výše zmíněnou nabídku, aby se stal velvyslancem. Tato významná úloha mu však nebyla nabídnuta náhodou. Miloš Pojar byl již za totalitního režimu v nezávislých kruzích uznávaným odborníkem na oblast Blízkého východu. Zabýval se problémy Blízkého východu a pořádal na toto téma bytové přednášky pro okruh lidí, kteří nesouhlasili s tehdejší komunistickým režimem.

Roku 1990 nastoupil na československé Ministerstvo zahraničních věcí a poté se stal po 23 letech dosavadního diplomatického prázdná československým velvyslancem v Izraeli. V únoru 1990 odcestoval do Tel Avivu, kde našel budovu a zařízení ambasády v katastrofálním a neobyvatelném stavu. Již v dubnu však dokázal svou typickou energií tyto překážky překonat a úspěšně zorganizovat návštěvu prezidenta Havla a celosvětové setkání Židů původem z Československa a s tím spojené vzpomínkové a kulturní akce. Často pak vyprávěl, jak silný to byl zážitek, když tisíce lidí v jeruzalémské síni Binjanej-ha-uma zpívaly naši hymnu Kde domov můj.

Po návratu z Izraele pracoval Miloš Pojar v MZV v různých funkcích (vrchní

ředitel, ředitel odboru), a to až do roku 1997. Poté se stal ředitelem Vzdělávacího a kulturního centra Židovského muzea v Praze, kde pracoval dalších deset let. Centru dal výraznou, dynamickou tvář, skvělý otisk své vlastní osobnosti.

Miloš Pojar byl členem Česko-německého fondu budoucnosti a hostujícím pedagogem na New York University in Prague. Do posledních dnů života pracoval na velké monografii o Tomáši Garrigue Masarykovi „Masaryk a Židé“. Významným způsobem se zasloužil o založení European Shoa Legacy Institute v České republice, nedocenitelná byla jeho činnost jako pověřence České republiky v ITF (*International Task Force for International Cooperation on Holocaust Education, Remembrance, and Research*).

Jeho odkaz spisovatele a publicisty zasluhuje pozornost a uznání. Od roku 1970 až do sametové revoluce v roce 1989 nesměl publikovat a politicky rehabilitován byl až v roce 1990. Přesto však pod pseudonymy přispíval do samizdatových publikací. Aktivně se podílel na diskusích vedených v disidentských kruzích. Společně s Tomanem Brodem, Jiřím Doležalem, Milanem Otáhalem, Petrem Pithartem a Petrem Příhodou sepsal pod pseudonymem Bohemus „Stanovisko k odsunu Němců z Československa“, jež bylo důležitým příspěvkem do diskuse o česko-německých vztazích. Zabýval se českými dějinami, osobností T. G. Masaryka, česko-německými vztahy a dějinami českých Židů. Mezi jeho vybraná díla patří například knihy Jindřich Matyáš Thurn: muž činu (Praha 1998) či Izrael – stručná historie státu (Praha 2009).

S Milošem Pojarem odešla velká osobnost obnovené československé a české demokratické diplomacie, vysoce vzdělaný a noblesní muž, který byl pro mnohé výzvou i vzorem.

MZV/KSAP